

บทคัดย่อ

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ผลจากการเจรจาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษาและประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect) อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และ 3) เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลให้การดำเนินการในการเจรจาด้านการศึกษายังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ ดังนี้ 1) หน่วยงานผู้มีอำนาจภายในประเทศยังไม่มี ความชัดเจน 2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมมีความแตกต่างของการปฏิบัติในระดับชาติ 3) ประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่การขอรับใบอนุญาตมีความต่างกัน 4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพในแต่ละประเทศต่างก็มีระบบการสอบใบประกอบวิชาชีพแตกต่างกันโดยหัวข้อการสอบอาจแปรผันตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละประเทศ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลทั้งส่วนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยโดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักคือ 1) ระบบการจัดการเรียนการสอน ปัจจุบันมีการกำหนดเรื่องของจำนวนปีสำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีที่ชัดเจน แต่ควรเน้นด้านการปฏิบัติวิชาชีพ (การฝึกงาน) มากขึ้น ส่วนเนื้อหา รายวิชาและวิธีการสอนควรเน้นให้เกิดการจัดทำ MOU ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และ/หรือการจัดทำ workshop ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่ต่างกัน 2) องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้แก่ สภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสภาพณบดีคณะสถาปัตยกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้วางนโยบายหลักของ

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

ประเทศไทยควรมีความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและชัดเจน เพื่อให้เกิดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางการรับรองปริญญาและการประกันคุณภาพของหลักสูตร ควรผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือจัดให้มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประเมินเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการและยกระดับมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: การเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิกอาเซียน การศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

Abstract

As the 10 ASEAN countries gather to ally under the name of Association of Southeast Asian Nations and step forward to be the ASEAN Community since 2015. The results of such agreement are related to the architectural profession, particularly with respect to the architectural operation which is a branch of the business services in the area of professional services. By this, there is the mutual agreement on architectural professional services is made, particularly for the core architecture field in which such of the agreement defines the criterion in considering both in the educational course and experience for anyone requiring to be an ASEAN architect. However, when comparing the different education systems of countries in the region. This research is, therefore, conducted in aiming to 1) Study the current situation affecting the negotiations of ASEAN countries in architectural education 2) Compare the architectural education systems of ASEAN countries and 3) Gather guidelines and suggestions for the development of professional education in the architecture of Thailand. Results of the study show that the differences between countries that result in the implementation of education negotiations not to meet the objectives set forth due to the following indefiniteness; 1) There has been no distinctive responsible authority in each country. 2) Requirements regarding for qualification of the graduates of architectural professional are different depending on national practices. 3) Differences in professional experience before applying for a license. 4) Obtaining for a profession license varies among each country in which the examination systems vary depending on the needs and necessity in each country. And from data collecting from both research literature and in-depth interviews from related agencies and persons, it is summarized to propose as a guideline for the development of Thai architectural education by dividing into 3 main aspects as follows; 1) For teaching and learning management system at the present, the number of years for architectural education courses in Thailand may not be necessary to be clearly determined since it should rather be focused on professional practices (internship). As for each course content and teaching method, it should be focused on the preparation of MOU between ASEAN member countries and/or workshop among each other in order to exchange of knowledge between ASEAN countries in different contexts 2) Architecture-related organizations including professional council and professional association and educational institutions which have the Council of the Deans of Architecture Schools of Thailand

(CDAST) who is the main policy maker in Thailand should cooperate continuously and clearly in creating a concrete policy and continuous operation and 3) As for guidelines in the certification of degree and assurance of the quality of the courses, it should be driven to have only one shared certification criteria or central agency should be established to be an appraiser to reduce duplication of operations and to raise the standards of professional architectural education at the international level.

Keywords: Architectural Services on Trade in Services, ASEAN Architect, Architectural Education